

Наукові перспективи
Видавнича група

№10 (24)

2023

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

З Україною

в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія
«Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 10(24) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of Doctors of
Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"
***("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series, "Physical
and mathematical sciences" series, "Technics" series)***

Issue № 10(24) 2023

Kiev - 2023

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2023. № 10(24) 2023. С. 469**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 №320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 -
Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 №530 журналу
присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 №894 журналу присвоєно
категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)**

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 24.08.2023, №9/8-23)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія

- Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна)
- Бахов Іван Степанович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович – доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізніюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)

- Квасніков Володимир Павлович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кузьмич Людмила Володимирівна - доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Куницький Сергій Олегович - кандидат технічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник науково-дослідної частини Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Лук'янчук Олександр Петрович – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних, дорожніх, меліоративних, сільськогосподарських машин та обладнання Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор, професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна)
- Мануель Давид Массено - доцент відділу права та захисту даних, старший науковий співробітник і член координаційного комітету лабораторії UbiNET, запрошений член PDPC, член-консультант комісії цифрового права муніципальних адвокатських колегій Кампінаса та Прая-Гранде (Сан-Паулу), а також Комісії з інновацій, управління та технологій муніципальної адвокатської колегії Гуарульюса, коментатор ЮДА, почесний член IDEIA Institute, член Наукового комітету MICHR, член EDEN, член-кореспондент RedNAC, член UMAU, член-кореспондент UBAU (Португалія)
- Микитин Тарас Миронович - кандидат технічних наук, завідувач кафедри менеджменту Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш – доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Огієнко Микола Миколайович - кандидат технічних наук, професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Одарченко Роман Сергійович - завідувач кафедри телекомунікаційних та радіоелектронних систем Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Опанасенко Володимир Миколайович – доцент кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Охрімченко (Жмурко) Тетяна Олександрівна - старший науковий співробітник кафедри комп'ютеризованих систем управління Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Поліщук Віталій Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, завідувач відділу зрошення, відділення меліорації Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Стахова Анжеліка Петрівна – старший викладач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Фесенко Андрій Олексійович - кандидат технічних наук, асистент кафедри кібербезпеки та захисту інформації Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (Київ, Україна)
- Черненко Варвара Петрівна - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики і вищої математики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (Кременчук, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна - доктор економічних наук, професор, Академік економічних наук України, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Яцишин Андрій Васильович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України (Київ, Україна)

Статі розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Бержанір А.Л., Запорожець М.О.

*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У
ЗДОБУВАЧІВ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ОСВІТИ*

11

Грабар Н.М.

*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ОСКАРЖЕННЯ
РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО
ВИКОНАВЦЯ В УКРАЇНІ*

20

Дихта Н.М., Явдошук А.А.

*АКТУАЛЬНІСТЬ УКЛАДАННЯ ФІДУЦІАРНИХ ДОГОВОРІВ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ*

32

Долинська М.С.

*ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОФОРМЛЕННЯ СПАДКОВИХ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ
У НОТАРІАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ*

40

Забзалюк Д.Є.

*ЗАХОДИ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ЗАРУБІЖНИХ
КРАЇНАХ*

51

Пархета В.І.

*ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*

61

Старжинський В.В.

*ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСЬКИМ ДІЯМ, СПРЯМОВАНИМ НА
НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ АКТИВАМИ
АГРОВИРОБНИКІВ*

71

Федоров О.В.

*СИСТЕМНІЙ АНАЛІЗ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ НАУКИ З МЕТОЮ
ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕТОДИК ВИВЧЕННЯ
ЗЛОЧИННОСТІ*

81

Цебенко С.Б.**90***КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ ПІД ЧАС
ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА***СЕРІЯ «Економіка»****Іжевський П.Г., Кашуба Л.В.****103***ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ В
УКРАЇНІ***Келеберда Т.В., Далик В.П.****112***УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД***Маслак О.І., Глазунова О.О., Пирогов Д.Л., Титаренко І.О.,
Глазунов В.В., Гришко В.М.****126***СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО
ВЕКТОРУ***Николюк О.М., Борисенко Я.В., Оленюк Д.О.****137***ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРОДУКЦІЇ
ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК КЛЮЧОВОГО ФАКТОРУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ***Писаренко С.В., Бабич А.В., Драб А.М.****147***ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО
БІЗНЕСУ***Чернега І.І., Костюк В.С., Ревуцька А.О., Пархоменко Л.А.****156***СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД:
ОСОБЛИВОСТІ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДІВ***СЕРІЯ «Педагогіка»****Kuleshova K.I.****169***TEACHING ARABIC LANGUAGE USING MATERIALS BASED ON
POLITICAL DISCOURSE*

Sharov S.V., Zinovieva O.H.

MEDIA LITERACY AS A NECESSARY COMPONENT OF MODERN HUMAN

178

Авраменко Є.В., Опанасенко В.П., Самусь Т.В.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ АГТЕСН-ІННОВАЦІЙ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

188

Бай Ю.М., Калабська В.С.

ТВОРЧИСТЬ МИТЦІВ ЦЕНТРАЛЬНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОП МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО (НА ПРИКЛАДІ УЧБОВИХ КОЛЕКТИВІВ М. УМАНІ)

198

Білай Д.В.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИСТЬ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕРУКАРЯ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

206

Вовк Л.А.

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАРУБІЖНОМУ ТА ВІТЧИЗНЯНОМУ ДОСВІДІ

218

Гедзик А.М., Сусла Н.М.

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВІРКИ ГРАФІЧНИХ РОБІТ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

231

Димовська А.К.

ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ДИСЛЕКСІЮ У СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

240

Дихта Н.М., Явдошук А.А.

ПРОБЛЕМАТИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ У НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

252

Дубовик С.Г., Костенко Т.С.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ РОЗДІЛУ «РЕЧЕННЯ» В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

261

- Лазаренко С.В.** 273
*ФОНОВІ ЗНАННЯ ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ
З СУЧАСНИМИ МЕДІАТЕКСТАМИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ*
- Мироненко Н.В., Абрамова О.В., Пуляк О.В.** 284
*ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ
МЕДІА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Примакова В.В.** 295
*ЗМІСТ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»
ТА «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
(ВІД 60-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ ДО СЬОГОДЕННЯ)*
- Пугач В.М.** 306
*ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Сороквашин С.В.** 320
*ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ
КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ*
- Ткаченко Н.М., Гриценко А.П.** 330
*ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ*
- Чубрей О.С., Мельник Н.В., Мельник А.В., Підгірна В.Н.** 340
*ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВОЇ
СКЛАДОВОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ*

СЕРІЯ « Фізико-математичні науки »

- Арнаутов А.Г.** 350
*НАШ НОВИЙ СПЕКТР ВИДИМОГО СВІТЛА - РЕЗУЛЬТАТ ПОВТОРНОЇ
ДИСПЕРСІЇ КЛАСИЧНОГО СПЕКТРА НЬЮТОНА (повідомлення
п'яте про новий спектр видимого світла)*

СЕРІЯ «Техніка»**Kaliuta K.***UTILIZING MACHINE LEARNING FOR DATA ANALYSIS IN SALESFORCE*

371

Айзенберг Є.А.*МОДЕРНІЗАЦІЯ СТЕКУ ПРОТОКОЛІВ TCP/IP ДЛЯ РОБОТИ У МЕРЕЖАХ З НИЗЬКОЮ ПРОПУСКНОЮ ЗДАТНІСТЮ*

384

Дроздюк В.А., Новицький В.Я.*КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА АВТОМАТИЗОВАНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ В СИСТЕМАХ ВИХРОСТРУМОВОЇ ДЕФЕКТОСКОПІЇ*

397

Єврейнова Н.А., Іваннікова О.С., Журавель В.В.*ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ: АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ВТРАТИ ІНФОРМАЦІЇ*

408

Запорожцев С.Ю., Ільге І.Г., Юр'єва Т.І.*КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ДЕФЕКТНИХ ДІЛЯНОК ДОРОЖНЬОГО ПОКРИТТЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ДОРОЖНЬО-БУДІВЕЛЬНОЇ ТЕХНІКИ*

421

Ковальський Б.М., Гавриш Б.М., Писанчин Н.С.*ТАМПОДРУК ЯК СПЕЦВИД ДРУКУ – ВИКЛИКИ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА*

433

Козубцов І.М., Шаповал В.М., Стойчев М.І., Глобін А.В.*ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНА СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ЧАСТОТНОЇ І ЗАВАДОВОЇ ОБСТАНОВКИ ДЕКАМЕТРОВОГО ДІАПАЗОНУ В ІНТЕРЕСАХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ*

442

Рзасва С.Л., Гамалій В.Ф.*СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ*

455

Шановні колеги!

Вийшов № 10(24) 2023 фахового журналу категорії Б «Наука і техніка сьогодні».

Репрезентований вашій увазі випуск містить цікаві та змістовні наукові статті, присвячені питанням розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном.

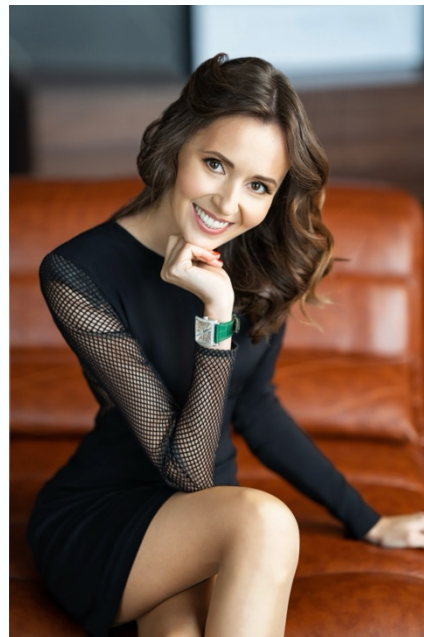
Високий професіоналізм редакції, авторів прагнення якісно та неупереджено висвітлювати на шпальтах журналу наукові розвідки створили його високий авторитет.

За нами перемога! Слава Україні!

З повагою,

директор Видавничої групи «Наукові перспективи»,
кандидат наук з державного управління, доцент

Ірина Жукова

УДК: 378.011

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10\(24\)-340-349](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10(24)-340-349)

Чубрей Олександра Степанівна доктор педагогічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, тел.: (0372) 58-48-54, <https://orcid.org/0000-0003-4276-1396>

Мельник Надія Вікторівна кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», пл. Народна, 3, м. Ужгород, 88000, тел.: (031) 261-33-21, <https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>

Мельник Андрій Васильович кандидат географічних наук, доцент Інституту природничих наук і туризму, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, 76019, <https://orcid.org/0000-0002-6906-6396>

Підгірна Валентина Никифорівна кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, тел. (0372) 58-48-54, <https://orcid.org/0000-0001-6188-803X>

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті охарактеризовано особливості впровадження медіаосвіти як важливої складової модернізації освітньої галузі в Україні. Зазначено, що медіа потужно та суперечливо впливають на освіту молодого покоління, перетворюючись на провідний чинник його стихійного навчання, соціалізації, стають засобом дистанційної та джерелом неформальної освіти.

В ході дослідження виявлено, що сучасні медіа виконують не лише інформаційну функцію, а також і виховну, здійснюючи вплив на формування світосприйняття підростаючого покоління, і саме тому медіаосвіта є важливою для педагогічної спільноти. Визначено, що медіаграмотний освітянин – це педагог, який виділяється здатністю до розуміння, створення та сприйняття медіаінформації, здійснює оцінки функціонування медіа в сучасному світі та використовує засоби масової інформації з освітньою метою. Ключовим завданням медіаграмотного освітянина – навчити учнів критично мислити в процесі сприйняття медіапродукції.

В публікації охарактеризовано педагогічні аспекти формування медійної та інформаційної грамотності, розкрито головні завдання медіаосвіти для педагогічної спільноти, охарактеризовано Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні, що має стати фундаментом гуманітарної безпеки держави, протидії зовнішній інформаційній агресії, розвитку й консолідації громадянського суспільства.

В ході дослідження визначено головні завдання медіаосвіти, а саме: *сприяння формуванню медіаінформаційної грамотності* як комплексу вмінь, знань, розуміння та відносин, що дають можливість ефективно й безпечно користуватися медіа інформацією; *набуття медіаімунітету* особистості, що робить її здатною протистояти агресивному медіасередовищу й деструктивним медіа-інформаційним впливам; *формування здатності до медіаторчості* для компетентного та здорового самовираження особистості; *сприйняття спеціалізованих аспектів медіакультури* (аудіальної та музичної медіакультури, візуальної медіакультури тощо).

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, заклади освіти, педагогічна спільнота, здобувачі освіти, Концепція впровадження медіаосвіти.

Chubrei Oleksandra Stepanivna Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Economic Geography and Environmental Management, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kotsiubynskoho St., 2, Chernivtsi, 58012, tel.: (0372) 58-48-54, <https://orcid.org/0000-0003-4276-1396>

Melnik Nadiia Viktorivna, PhD in Geography, Associate Professor of the Department of Tourism, Uzhhorod National University, Narodna Sq. 3, Uzhhorod, 88000, tel.: (031) 261-33-21, <https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>

Melnyk Andrii Vasyliovych PhD in Geography, Associate Professor, Institute of Natural Sciences and Tourism, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Karpatska St., 15, Ivano-Frankivsk, 76019, <https://orcid.org/0000-0002-6906-6396>

Pidhirna Valentyna Nikiforivna Ph, Associate Professor of the Department of Economic Geography and Environmental Management, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kotsiubynskoho St., 2, Chernivtsi, 58012, tel.: (0372) 58-48-54, <https://orcid.org/0000-0001-6188-803X>

PECULIARITIES OF IMPLEMENTING MEDIA EDUCATION AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SECTOR IN UKRAINE

Abstract. The article describes the peculiarities of implementing media education as an important component of the modernization of the educational sector in Ukraine.

It is noted that the media have a powerful and controversial impact on the education of the younger generation, turning into a leading factor in their spontaneous learning and socialization, and becoming a means of distance learning and a source of non-formal education.

The study found that modern media perform not only an informational function, but also an educational one, influencing the formation of the worldview of the younger generation, and that is why media education is important for the pedagogical community. It is determined that a media-literate educator is a teacher who stands out for his or her ability to understand, create and perceive media information, assesses the functioning of media in the modern world and uses the media for educational purposes. The key task of a media literate educator is to teach students to think critically in the process of perceiving media products.

The publication describes the pedagogical aspects of media and information literacy, reveals the main tasks of media education for the pedagogical community, and describes the Concept of Media Education in Ukraine, which should become the foundation of the state's humanitarian security, countering external information aggression, and developing and consolidating civil society.

The study identifies the main tasks of media education, namely: promoting the formation of media information literacy as a set of skills, knowledge, understanding and relationships that make it possible to use media information effectively and safely; acquiring media immunity of the individual, which makes him or her able to withstand aggressive media environment and destructive media and information influences; developing the ability to create media for competent and healthy self-expression; perception of specialized aspects of media culture etc.

Keywords: media education, media literacy, educational institutions, pedagogical community, students, Concept of media education implementation.

Постановка проблеми. Підвищення якості освіти проголошується одним із головних пріоритетів державної політики освітньої сфери. Серед основних ключових напрямів оновлення змісту освіти важлива роль належить саме упровадженню та розвитку сучасної медіаосвіти, яка, за визначенням «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні», являє собою «частину освітнього процесу, спрямовану на формування в суспільстві медіа-культури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа».

Необхідність впровадження медіаосвіти та медіаграмотності в освітній процес, визначається групами чинників соціально-економічного та соціально-політичного характеру, зокрема це прискорення змін в національній і в

глобальній економіці, потреба реформування структури виробництва; європейські вимоги розвитку української системи освіти; необхідність ефективно протидіяти інформаційній агресії як складовій гібридної війни, яка ведеться проти України тощо [1].

Таким чином, запропоноване дослідження є актуальним та заслуговує на увагу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми впровадження медіаосвіти та медіаграмотності в навчальних закладах України висвітлено в працях В. Іванова [1], З. Філончук [2], О. Волошенюк [3], С. Шейбе [4], Ф. Рогоу [4].

Метою статті є характеристика особливостей впровадження медіаосвіти як важливої складової модернізації освітньої галузі в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасні реалії в Україні вимагають навичок критичного мислення і вміння продукувати медіаповідомлення, верифікації інформації, контенту, медіамеседжів тощо. Саме тому громадськими й державними організаціями налагоджено співробітництво із закордонними партнерами в галузі медіаосвіти через різні види методичної та проектної роботи, вебінари, тренінги та безкоштовні онлайн-курси.

Медіаграмотність є елементами навчального процесу, який формує у суспільстві медіакультуру, провадить навчання індивіда до безпечної і продуктивної взаємодії з новітнім мас-медіа, беручи до уваги, як звичні (радіо, телебачення, друковані видання), так і нові (комп'ютерно опосередковане спілкування, мобільна телефонія, інтернет) медіа [1].

В ході аналізу публікацій виявлено, що медіаграмотний громадянин повинен свідомо сприймати, аналізувати та передавати й продукувати медіатексти, разом з тим вміло та критично перевіряти достовірність інформації. Варто зазначити, що сучасні медіа виконують не лише інформаційну функцію, а також і виховну, здійснюючи вплив на формування світосприйняття підростаючого покоління, і саме тому важливою є медіаосвіта педагогічної спільноти.

Таким чином, медіаграмотний освітянин – це педагог, що виділяється здатністю до сприйняття, розуміння та створення медіаінформації, здійснює оцінки соціокультурного та політичного контексту функціонування медіа у сучасному світі й майстерно використовує засоби масової інформації. Ключове завдання – системне та компетентне виховання дітей та молоді, які мають навчитися не лише вживати різні медійні засоби, а й розумітись в закономірності їх поведінки, відчувати, вплив медіа на формування особистості. Педагог повинен навчити учнів критично мислити в процесі сприйняття медіапродукції, за для розвитку особистісного ставлення до продукції мас-медіа загалом спираючись на етично-естетичні орієнтири [2].

Впродовж кількох десятиліть ЮНЕСКО формалізувало концепцію медіаосвіти, повернувши увагу саме до впливу медіа на освіту та запропонувало новий погляд на медіаграмотність в контексті технологічних досягнень та нової ери комунікації, яка стала результатом застосування цифрових технологій. Медійна й інформаційна грамотність визначалася основою навчання впродовж усього життя «ефективно шукати, оцінювати, використовувати і створювати інформацію в усіх сферах діяльності для досягнення особистих, соціальних, професійних і освітніх цілей».

Медійна грамотність покликана формувати нові поняття, правила й навички, які допомагають людям правильно використовувати інформацію, поширювану медіа [1].

ЮНЕСКО визначило педагогічні аспекти формування медійної й інформаційної грамотності:

- інтерактивні навички: здатність спілкуватися з допомогою медіа. Вони можуть бути розвинені в рамках інтерактивного навчання та практик, коли учні навчатимуться висловлювати свої власні думки, співпрацювати та допомагати своїм друзям, сприймати різноманітні точки зору, представлені в медіа, братимуть участь в дискусіях, знайомитимуться із принципами свободи слова та розумітимуть різницю між приватним й публічним простором в медіа;
- естетичні та креативні навички: а саме здатність сприймати, створювати та інтерпретувати медіаконтент, коли учні із допомогою учителя навчаться самостійно створювати медіаконтент, в них сформується повага до авторів та навички застосування основних принципів авторського права;
- навички критичного аналізу стосуються саме вміння інтерпретувати та розуміти значення різних медіамеседжів, зіставляти свої цінності та настанови зі тими, що представлені в медіа, коли здобувач освіти розумітиме різницю між фактом чи вимислом та може інтерпретувати й оцінювати медіаконтент, використовуючи різні аналітичні інструменти, аналізувати зміст медіаповідомлень;
- навички із керування інформацією стосуються потреб учня у знаннях, який використовує різні джерела інформації, умінь шукати інформацію, використовуючи різні канали та методики, розуміння основних переваг й недоліків використаних джерел [2].

Прийнятий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою КМУ України №898 від 30 вересня 2020 р. в якому визначено вимоги до обов'язкових результатів навчання і компетентностей учнів, містить значний медіаосвітній потенціал. Саме це закладено в меті Держстандарту та ціннісних орієнтирах його реалізації. Особливо це помітно

у вимогах до обов'язкових результатів навчання, що ґрунтуються на основі компетентнісного підходу [2].

Варто зазначити, що потужний розвиток в сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій і системи мас-медіа потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого та безпечного користування ними. В майбутньому суспільство все більше спиратиметься на інформаційно-комунікаційні технології: хмарні обчислення і big data, web-технології, смартфони і інтернет «розумних речей», штучні інтелекти й інші гаджети. На взаємодію із різноманітними медіа (книги, радіо, преса, кіно, інтернет, телебачення) припадає все вагоміша частка у бюджеті вільного часу громадян України, чим зумовлюється значний вплив медіа на усі верстви населення, передусім на дітей та молодь. Медіа потужно та суперечливо впливають на освіту молодого покоління, перетворюючись на провідний чинник його стихійного соціального навчання, соціалізації, стають засобом дистанційної та джерелом неформальної освіти. До цього ще й додаються недосконалий захист дитини від медіаконтенту, що може шкодити здоров'ю та розвитку, відсутність механізмів ефективної саморегуляції інформаційного ринку, що не допускали б недоброякісної медіапродукції, низькоморальних ідеологем й цінностей, інших соціально шкідливих інформаційних впливів. Загострення потреби в інтенсифікації розвитку медіаосвіти зумовлено необхідністю протистояти зовнішній інформаційній агресії й руйнівній зарубіжній пропаганді [4].

В Україні розроблена та прийнята нова редакція Концепції впровадження медіаосвіти в Україні яка є важливою складовою модернізації освіти, що сприятиме побудові в країні інформаційного суспільства, становленню громадянського суспільства, розвитку економічного мислення.

Пропонована Концепція базується на вивченні стану медіакультури населення України й міжнародному досвіді організації медіаосвіти. Основні положення Концепції відповідають завданням, які сформульовані в Паризькій програмі-рекомендаціях із медіаосвіти ЮНЕСКО (від 22.06.2007 р.), резолюції Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрової інформації (від 16.12. 2008 р.), Феській декларації ЮНЕСКО із медіаінформаційної грамотності (від 17.06. 2011 р.) й Паризькій декларації ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності у цифрову епоху (від 28.05. 2014 р.) [3].

Головною метою Концепції є сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіаосвіти, яка має стати фундаментом гуманітарної безпеки держави, протидії зовнішній інформаційній агресії, розвитку й консолідації громадянського суспільства, всебічно підготувати дітей та молодь до безпечної й ефективної взаємодії зі сучасною системою медіа, формувати в громадян медіаінформаційну грамотність та медіакультуру відповідно до їхніх вікових, індивідуальних чи інших особливостей.

Концепція спрямована на підготовку та проведення широкомасштабного поетапного експериментального та подальшого інтенсивного масового впровадження медіаосвіти у педагогічну практику на всіх рівнях; забезпечення медіаосвіти в вищій школі, насамперед при підготовці фахівців педагогічного профілю; пріоритетне започаткування шкільної й позашкільної медіаосвіти, що стане головною інтеграційною ланкою формування цілісної системи медіаосвіти; ініціювання громадської підтримки медіаосвітнього руху, включаючи міжнародну співпрацю у цій сфері; врахування завдань медіаосвіти у ході здійснення освітніх реформ чи планування відповідних бюджетних асигнувань [2].

В Концепції зазначено, що Головною метою медіаосвіти є формування медіакультури особистості у середовищі значущих спільнот (малих груп, навчальних і виробничих колективів, родин, місцевих громад тощо).

Головними завданнями медіаосвіти є сприяння формуванню:

- медіаінформаційної грамотності як комплексу вмій, знань, розуміння та відносин, що дають споживачам можливість: усвідомлено обирати, розуміти характер контенту та послуг, ефективно й безпечно користуватися медіа, приймати рішення й користуватися повним спектром можливостей, що пропонують нові комунікаційні технології і медіаінформаційні системи, також можливість захистити себе та свою сім'ю від шкідливого інформаційного матеріалу;
- медіаімунітету особистості, що робить її здатною протистояти агресивному медіасередовищу й деструктивним медіа-інформаційним впливам, оминати інформаційне «сміття», захищатися від потенційно шкідливої інформації, забезпечує психологічне благополуччя споживаючи медіапродукцію, що передбачає медіаобізнаність, вміння обирати потрібну інформацію тощо;
- рефлексії та критичного мислення як психологічних механізмів, що забезпечують свідоме споживання медіапродукції й саморегуляцію взаємодії з медіа на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного і різнобічного оцінювання джерел, змісту, форми та якості надання інформації, її повноцінного та критичного тлумачення із врахуванням особливостей сприймання мови різних медіа, розвивають здатність протистояти деструктивним медіаінформаційним впливам;
- здатності до медіаторчості для компетентного та здорового самовираження особистості й реалізації її життєвих завдань, розвитку патріотизму, згуртованості, української ідентичності, солідарності, покращення якості міжособової комунікації, доброзичливості у мережі стосунків, а також якості життя у значущих для особистості спільнотах.

- спеціалізованих аспектів медіакультури: аудіальної та музичної медіакультури, візуальної медіакультури (телебачення, сприймання кіно) розвинених естетичних смаків тощо [3].

В ході дослідження та аналізу змісту Концепції впровадження медіаосвіти в Україні виділено пріоритетні напрями її розвитку:

- створення системи шкільної медіаосвіти, яка закладає основу медіаосвіти впродовж життя та передбачає розроблення психологічно обґрунтованих навчальних програм інтегрованої освіти для всіх класів ЗЗСО, розвиток різноманітних факультативних, у тому числі бібліотечних, медіаосвітніх програм для молоді, сприяння поширенню практики інтеграції медіаосвітніх елементів у навчальні програми із різних предметів, з урахуванням профілізації навчання, впровадження курсу медіакультури для старшокласників, активізацію гурткової роботи, зокрема медіапсихологічних секцій МАН всеукраїнського рівня та інших позакласних форм учнівської творчості медіаосвітнього спрямування;

- координація шкільної медіаосвіти із медіаосвітою дітей раннього та дошкільного віку, медіаосвітою у професійній та вищій школі, позашкільною медіаосвітою, системі післядипломної освіти, неформальною медіаосвітою,

- активізація співпраці вищих навчальних закладів, які готують фахівців для медіавиробництва і сфери мистецтва, з Національною академією наук України, Національною академією педагогічних наук України, Національною академією мистецтв України, зокрема з метою проведення міждисциплінарних досліджень з проблем розвитку медіаосвіти налагодження обміну досвідом і кадрового забезпечення викладання спеціальних дисциплін для медіапедагогів;

- розроблення стандартів медіаінформаційної грамотності педагогів, введення медіакомпетентності в професійні стандарти підготовки педагогів, психологів, спеціалістів із соціальної роботи і інших спеціальностей, відповідне врахування вимог медіаінформаційної грамотності у освітніх та освітньо-наукових програмах фахової підготовки, розроблення спеціалізованих навчальних медіаосвітніх курсів для підготовки і перепідготовки фахівців;

- організація за участю Національної ради України із питань телебачення та радіомовлення, громадських об'єднань і медіавиробників, Незалежної медійної ради ефективних механізмів захисту дитини від медіапродукції, яка може зашкодити її здоров'ю, розвитку та психологічному благополуччю, підтримка різноманітних форм позашкільної освіти, включаючи бібліотечні, телевізійні і інші форми для дітей дошкільного віку, творчих студій для дітей та молоді, дитячих і молодіжних фестивалів,

конкурсів, проєктів місцевого та всеукраїнського рівня для сприяння розвиткові медіакультури та підтримки системи медіаосвіти;

- налагодження повноцінного суспільного діалогу із метою оптимізації медіаосвітньої діяльності медіа, поліпшення якості дитячих і молодіжних програм, підвищення психологічної й педагогічної компетентності працівників редакцій різних медіа [2].

Пріоритетною умовою ефективної реалізації Концепції є саме її наукове забезпечення. Доцільно започаткувати міжвідомчу програму із розвитку медіаосвіти в Україні, що забезпечило б координацію зусиль установ НАПН і інших зацікавлених організацій щодо реалізації Концепції, розроблення науково-методичних засад забезпечення форм медіаосвіти у умовах реформування системи освіти.

Висновки. Важливими умовами впровадження медіаосвіти у Україні є: вдосконалення нормативно-правової бази взаємодії мас-медіа та освітніх інституцій на всіх рівнях, формування системи медіа-освіти; забезпечення готовності фахівців системи освіти для розв'язання медіаосвітніх проблем та суперечностей, що потребує перебудови звичних форм роботи, вдосконалення змісту та форм підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації; якісне програмно-методичне та інформаційне забезпечення, а саме, створення спільних інформаційних ресурсів, програмне забезпечення, створення й адміністрування тематичних медіаосвітніх сайтів; активізація міжгалузевої та міжнародної взаємодії, проведення круглих столів, конференцій, міжвідомчих семінарів, фестивалів з медіаосвіти, здійснення спільних наукових проєктів тощо.

Література:

1. Іванов В. Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012, 180 с.
2. Медіаграмотність на заняттях з географії. Навчальне видання. Філончук Зоя. За редакцією Волошенюк О., Іванова В. Київ: АУП, ЦВП, 2020. 73 с., іл.
3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/11048/2010-09-29-kontsepsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini/>
4. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителів. Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. К. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2017. 319 с.

References:

1. Ivanov V. F. (2012). *Mediaosvita ta mediahramotnist: pidruchnyk*. [Media education and media literacy: a textbook]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy [in Ukrainian].
2. Filonchuk Z. (2020). *Mediahramotnist na zaniattiakh z heohrafii*. [Media literacy in geography classes]. *Navchalne vydannia.- Educational edition*. O. Volosheniuk, V. Ivanova (Ed.). Kyiv: AUP, TsVP. [in Ukrainian].

3. Kontsepsiia vprovadzhennia media-osvity v Ukraini [Concept of implementation of media education in Ukraine]. *Institut sotsialnoi ta politychnoi psykholohii Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy*. – Institute of Social and Political Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Rezhym dostupu: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/11048/2010-09-29-kontsepsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini/>

4. Sheibe S., Rohou F. (2017) *Mediahramotnist: Pidruchnyk dlia vchyteliv [Media literacy: Textbook for teachers]*. K.: Tsentri Vilnoi Presy, Akademiia ukrainskoi presy [in Ukrainian].

Журнал

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 10(24) 2023

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.

Підготовлено рекламним агентством
«GoToPrint» Адреса, Україна, Київська обл.,
м. Київ, вул. Льва Толстого, 63
e-mail: gotoprint@gmail.com